

Nyúltenyésztés Magyarországon

Miért lettünk elsőből utolsók? Miért nem tettünk ellene?

Tegyünk együtt még nem késő

Létre hozhatunk 3000 munkahelyet és lehetőség 35-45 ezer őstermelőnek

Húsnyúl tenyésztés

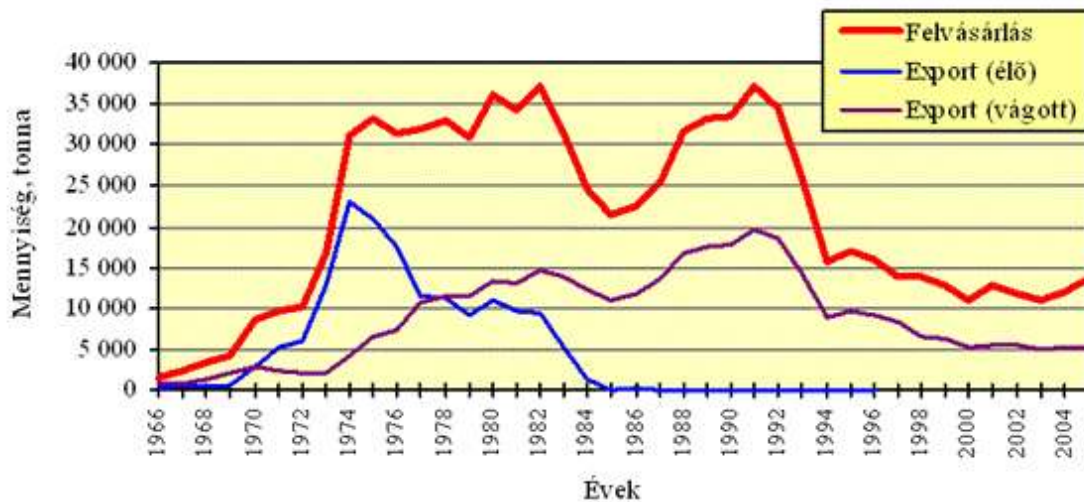
Magyarországon a nyúltenyésztésnek régi múltja van. Az 1900-as évek elején már adták ki nyúltenyésztési szakkönyvet. A szervezett kutatás 1952-ben Dr. Anghi Csaba vezetésével Gödöllőn kezdődött.

A nyúltenyésztést a saját szükségletre történő termelés, esetenként – helyi piacon – élőnyúl eladás jellemezte. Az árutermelő nyúltenyésztés, a szervezett felvásárlás és export az 1960-as évek elején kezdődött. A termelés kezdetben nagy ütemben nőtt, a felvásárolt mennyiség háromévenként megduplázódott (4. ábra). A dinamikus növekedés 1974 után lelassult, kisebb ingadozásokkal 1982-ben 38-39 ezer tonnás élőnyúl-felvásárlással érte el a tetőpontot. A konkurencia miatt kialakult ún. nyúl háború következményeként rohamosan csökkent a termelés. Stabilizálódás és újabb fellendülés a vágóhidak által létrehozott Nyúltermeltetési Gazdasági Társaság létrejöttével vette ismét kezdetét. A rendszerváltást követően - az egész mezőgazdaságot érintő változások hatására - az export korábban nem látott mértékben csökkent. A helyzetet súlyosbította, hogy a világpiacon az ár is esett, és az olaszok is egyre kevesebb nyulat importálnak.

Mindezekhez hozzá kell tenni azon tényeket is, hogy bár estek a világpiacon az árak de ilyen mértékű termelési visszaesés egyik nyúl termelő országban se következett be mint nálunk. A nyúl háború nemcsak országok között, de a nálunk lévő vágóhidak és felvásárlók között is súlyosan érintette a termelőket. Mindezek következtében nem fordítottak a vágóhidak és felvásárlók kelő figyelmet a kistermelőkre, kisüzemekre. Ezen hibák a termelés rovására, csökkenéséhez vezetnek.

Hibák voltak: A felvásárlók árháború, de legnagyobb hiba, hogy a kisüzemi termelésben kialakult nagy létszámú anya állományban kialakult a beltenyésztés. A termelők így a rivalizálás és árháború miatt nem jutottak megfelelő mennyiségű, minőségű tenyészállathoz. Ezáltal csökkent a termelékenység és minőségi romlás is következett. Mindezeket a hibákat figyelembe véve, ha a mi

vágóhidaink felvásárlóink is hasonlóan jártak volna el mint a többi nyúlhús termelő országban is tették nem kerültünk volna az első szállítói helyről a végére. Ilyen vereséget csak mi szenvedtünk el.

4. ábra
A húsnyúl-felvásárlás és az export alakulása

A termelés korábban a két 10.000 anyás telep (Bikali ÁG, Dunavarsányi Petőfi MgTSz) mellett zömében 5-20 anyás, főleg a vágóhidak által integrált telepeken folyt. Az elmúlt két évtizedben számos vállalkozói méretű, több száz vagy ezer anyát tartó nyúltelep létesült, az Olívia Kft és a Bácska Rt pedig egy-egy 20.000 anyás telepet hozott létre. Bár a rendszerváltást követően a termelés nagymértékben csökkent, ugyanakkor jelentős szerkezeti változás következett be. Amíg a 80-as években még a felvásárolt nyúl 90%-át kis telepeken állították elő és csak 10% volt a nagyüzemi telepek részesedése, addig mára (2010) a vágónyúl 95%-a nagy telepekről kerül ki, és megszűnőben van a kisüzemi telepekről történő felvásárlás. A húsnyúl tehát Magyarországon is **nagyüzemi állatfaj** lett.

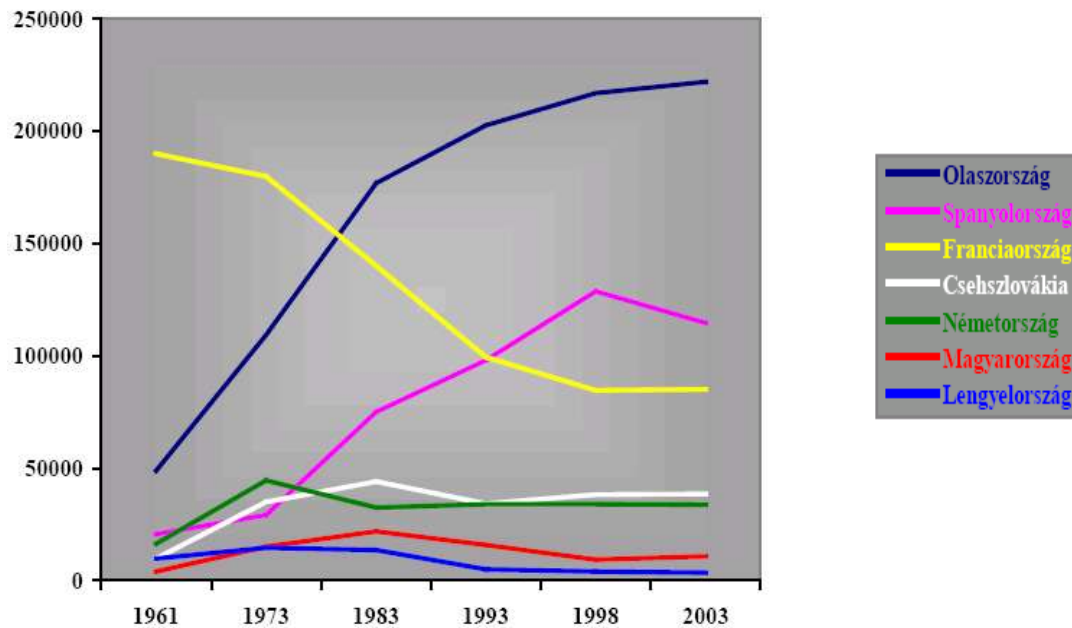
Nem szűntek volna meg a kisüzemi telepek és bár a termelés csökkent volna, de mindezen visszaesés elkerülhető lett volna. De a vágóhidak felvásárlók nem fordítottak kellő figyelmet a kisüzemekre, termelőkre. Figyelmeztető jelek sokasága volt, de áldozni a termelőkért már egyik sem akart. A profit sok esetben az extra profit és az önös érdekek miatt nem érdekeltte őket mi történik a kisüzemi termelői portákon.

A Gödöllőn kitenyésztet fehér gyöngy hibrid melyet a Bikali állami gazdaságban karoltak fel. Vagy a Dunavarsányi Petőfi MgTSz ben tenyésztet és a Környei telepen tenyésztet nyulak megfelelő tenyészállat utánpótlást biztosíthattak volna a kisüzemeknek, termelőknek. De valahogy ezeket megszüntették, elsorvasztották. Megjelent ezek mellett és még most is jelen van Pannon fehér hibrid nyúl mely kitűnően alkalmas a kisüzemi termelés újra indításához.

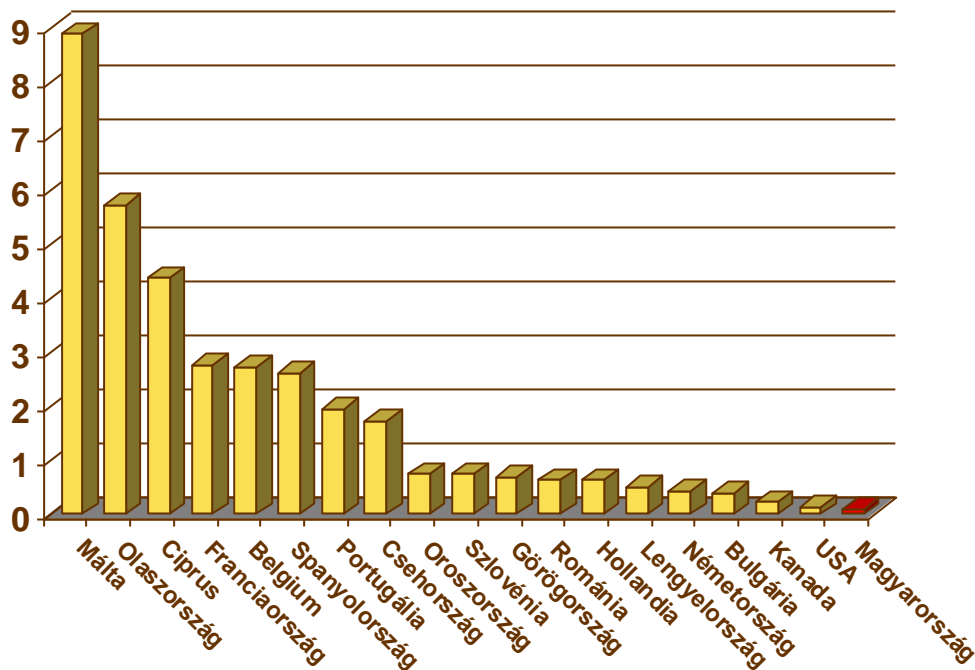
Kezdetben a vágónyulat kizárólag élve exportálták Olaszországba (3. táblázat). A hazai nyúlvágóhidak (Baj, Baja, Csabrendek, Gyomaendrőd, Jászberény, Kisvárd, Környe, Lajosmizse) építésének ütemében csökkent, majd 1985-re gyakorlatilag megszűnt az élőállat-kivitel. Az egyre élesedő verseny, a rossz kihasználtság és az egyre nagyobb szállítási költség miatt a nyúlvágóhidak többsége bezárt. Jelenleg (2010) csak két vágóhíd, a svájci tulajdonban levő lajosmizsei (Olívia Kft) és magyarok által bérelt bajai (Tetrabbit Kft) működik. Az egész karkasszal szemben nő a **darabolt termékek** iránti kereslet, **az összes export kb. felét** ma már ez **teszi ki**.

A Magyar kisüzemi őstermelői termelés újra indítása képes lenne akár évi 10 millió db vágónyúl előállítására is. Hozzá kell tenni azt is mindenek megvan a felvevő piaca is. De úgy látszik bizonyos

Egyes országok termelésének változása 1961 és 2003 között

Egy főre eső nyúlhús fogyasztás országonként (kg/fő/év)

Az ágazat gazdasági jelentősége

- Fehérjében gazdag, zsírban szegény, koleszterinmentes fehér hús
- A húsfeldolgozás melléktermékei teljes egészében hasznosíthatóak
- Az angóranyúl gyapja a könnyűiparban hasznosítható

A húsnyúl felvásárlás és az export alakulása Magyarországon

Év	Felvásárolt élősúly (t)	Export (t)	Árbevétel (millió Ft)
2000	10.870	5.118	4.719
2001	12.761	5.615	5.243
2002	11.887	5.388	4.795
2003	10.932	5.045	5.240
2004	12.074	5.287	6.392

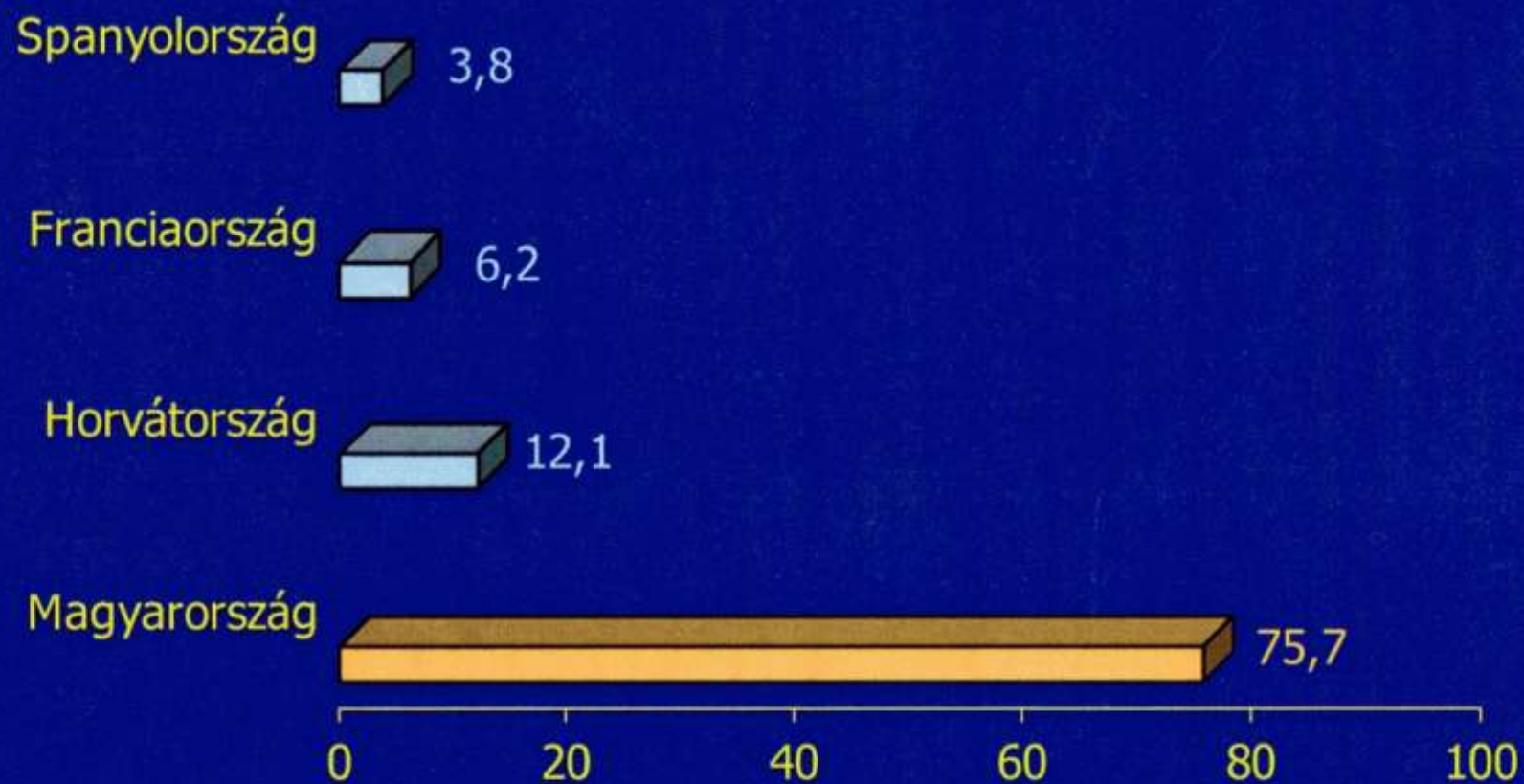
Az egész / karkasz / és a darabolt nyúl aránya a magyar exportban (%) 2000-2004

Év	Egész nyúl (%)	Darabolt nyúl (%)	Összesen (t)
2000	44,9	55,1	5.118
2001	41,2	58,8	5.615
2002	58,4	41,6	5.388
2003	66,2	33,8	5.045
2004	51,9	48,1	5.287

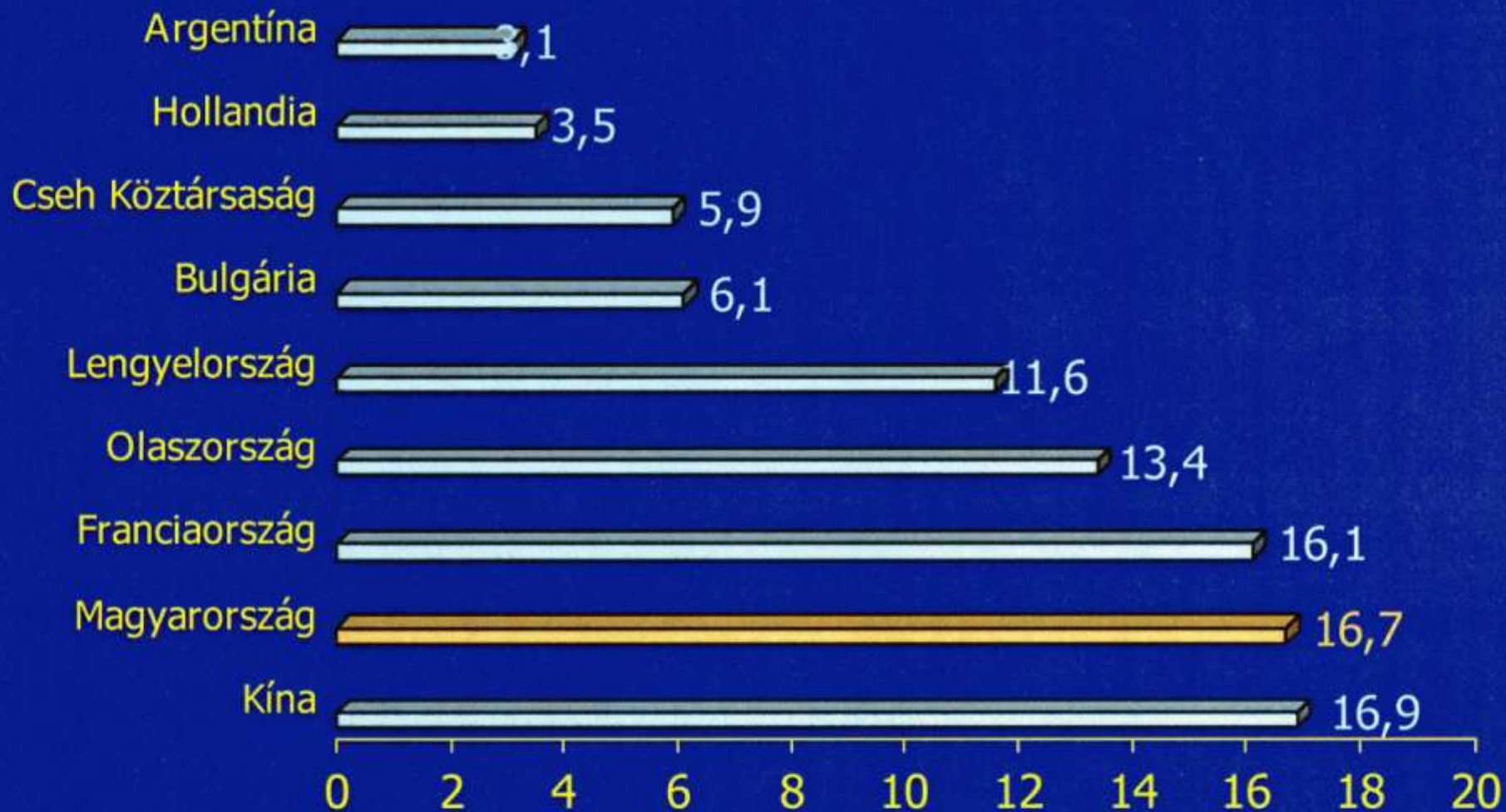
Tendenciák

- Európa még tartja vezető szerepét a termelésben, de részesedése az elmúlt években 2/3-ról 1/2-re esett vissza
- Ezzel párhuzamosan fokozatosan növekszik Ázsia szerepe
- Európában Olaszországa a vezető szerep, a kontinens termelésének 40%-át, a világ 20%-át adják. Őket kissé lemaradva követi Spanyol- és Franciaország
- Magyarország a listán a 9. helyen áll, bár az 1%-os részesedésünk kicsi, de kizárólagos export irányultságunk miatt a nyúltenyésztésünknek meghatározó szerepe van
- Európa a legnagyobb importőr (6.078 tonna), Ázsia pedig 9.081 tonnával a legnagyobb nyúlhús exportőr a világon
- Kína után Magyarország kivitele a legnagyobb, Európában mienk a vezető szerep
- Az egyes országokban nő a darabolt és tovább feldolgozott nyúlhús iránti igény. Az olaszok húsz éve csak egész karkaszt vásároltak, ma ennek aránya 54%-ra csökkent és 36%-ban darabolt, 10%-ban pedig konyhakész terméket vásárolnak.

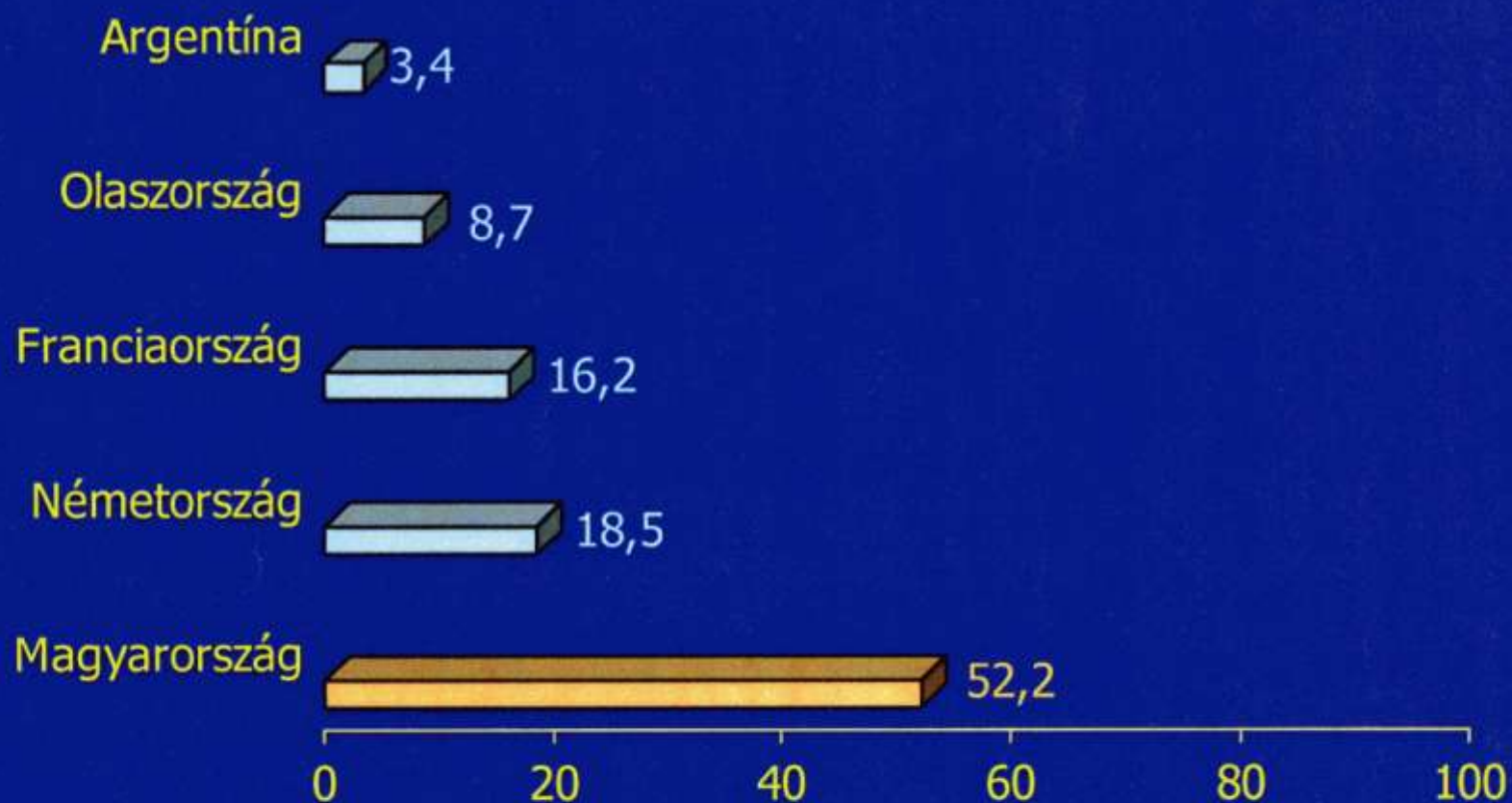
Az olasz nyúlhús import országokénti megoszlása, 2005-ben

A német nyúlhús import országokénti megoszlása, 2005-ben

Az svájci nyúlhús import országokénti megoszlása, 2005-ben

Anyai vonal

Kifejlettkori testsúlya: 4,0-4,5 kg

Szelekció célja az alomlétszám és a csecsbimbószám növelése, valamint a nevelőképesség javítása.

A hibridek anyai vonalához hasonló teljesítményre képes: kiváló szaporaság és nevelőképesség.

Pannon fehér

Kifejlettkori testsúlya: 4,3-4,8 kg

Szelekció célja a szaporaság szinten tartása mellett a súlygyarapodás és a CT-vel becsült vágóérték javítása.

Szaporaságban és súlygyarapodásban jó, vágási tulajdonságokban (hústermelésben) kiváló.

Nagytestű vonal

Kifejlettkori súlya: 5,0-6,0 kg

Szelekció célja a súlygyarapodás javítása és a CT-vel becsült vágóérték (combizom-tömeg) növelése.

Szaporaság és nevelőképessége átlagos, súlygyarapodása és vágási tulajdonságai (hústermelése) kiváló.

Tenyésztési (nemesítési) együttműködés a Kaposvári Egyetemmel

A három állomány (Pannon fehér, anyai vonal és nagytestű vonal) szelektálását az egyetem végzi.

Az egyetem elsősorban a törzs (szaporító) telepekkel állna kapcsolatban, az induló tenyészállomány az egyetemről kerül ki, és a folyamatos fejlesztés (tenyésznyúl beszerzés) is innen történik.

Mivel várhatóan a tenyésznyúl kihelyezés, az állományok felfuttatása gyorsabb lesz, mint amit a leírt rendszer hosszú távon majd lehetővé tesz, ezért – legalább a kezdeti felfutó szakaszban – szükség lehet egy már régóta eredményesen működő „Pannon fehérés” szaporító telep beiktatása.

Magyar óriás szürke

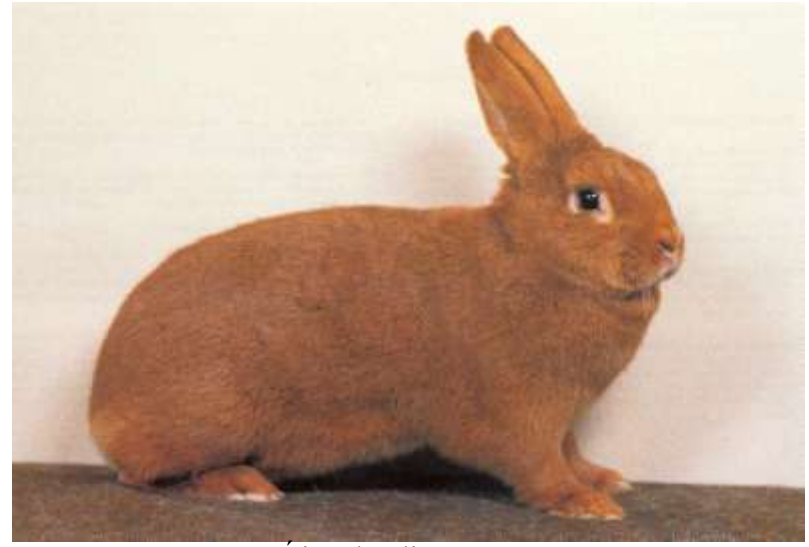
Magyar óriás fehér

Nagy csincsilla

Német kék lepke tarka

Új-Zélandi vörös

Új-Zélandi fehér

Új-zélandi fehér

Magyar óriás fehér

Kaliforniai

Bécsi kék

Német világos nagyvezüst